

Klimat- och näringslivsdepartementet
Naturmiljöenheten

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.nm@regeringskansliet.se

Er ref. r KN2024/02252

2024-12-10

Yttrande över promemorian Strandskyddet vid små sjöar och smala vattendrag

Sveriges Jordägareförbund har beretts möjlighet att svara på ovannämnda remiss och har följande att framföra:

- Förbundet ställer sig positivt till förslaget att strandskydd inte ska gälla vid insjöar vars vattenyta vid normalt medelvattenstånd är högst en hektar eller vid sträckor av vattendrag vars bredd vid normalt medelvattenstånd är högst två meter.
- Förbundet ställer sig avvisande till förslaget att strandskydd vid små insjöar och smala vattendrag ska kunna återinföras.
- Det behöver förtydligas att tidigare beslut om upphävt strandskydd vid såna sjöar och vattendrag inte ska kunna upphävas.
- Markavvattningsdiken behöver uttryckligen undantas från strandskydd

Borttaget strandskydd vid små sjöar och vattendrag

Förbundet delar utredningens konklusion att borttagandet av strandskyddet vid sjöar som är högst 1 hektar och vattendrag som är högst 2m breda ökar acceptansen för strandskyddet. Strandskyddet vid dessa vattendrag har under lång tid varit ifrågasatt, särskilt som vissa av dessa är torrlagda under vissa perioder under året samt att arealen som omfattas av strandskyddet ställd i relation till arealen vatten blir oproportionerlig. Förslaget är därmed rimligt och understödes.

Möjlighet att återinföra strandskydd vid små insjöar och smala vattendragssträckor

Förbundet ställer sig avvisande till förslaget.

För det första är det orimligt att ett vattendrag som är t.ex. 50 cm brett ska kunna beläggas med ett i praktiken skyddat område som är 100m på respektive sida av vattendraget. I promemorian står att *"Enligt vissa studier finns de viktigaste biologiska värdena i normalfallet inom 30 meter från strandlinjen"*. Det är oklart varför förslaget inte begränsas till 30 meter. Det är positivt att ett sådant återinfört strandskydd inte får omfattas av utvidgade strandskyddet upp till 300 meter men det framgår inte varför det behövs en säkerhetszon som är 3 gånger större än redan nämnda 30 meter.

För det andra finns en uppenbar risk för ett extensivt nyttjande, vilket är fallet med utvidgat strandskydd, vid framförallt betes- och änglandskap med rik biologisk mångfald. Möjligheter att återinföra strandskydd öppnar upp för godtycklighet och oförutsägbarhet för markägaren vilket i sin tur kan ha en negativ inverkan på den biologiska mångfalden eftersom det kan leda till t.ex. minskat naturbete.

För det tredje skulle Länsstyrelserna ges rätten att besluta om återinfört strandskydd. Detta åsidosätter kommunerna fullständigt och minskar deras planeringsmöjligheter.

Ett bättre alternativ är att vid de tillfällen där det finns särskilda värden att bevara så kan annan lagstiftning användas, t.ex. biotopskydd. Detta säkerställer att varje fall med ett återinfört strandskydd prövas mot skyddsbehovet i det enskilda fallet. En annan lämplig åtgärd är att uppdraga åt ansvarig sektorsmyndighet att ta fram en vägledning för hur biologisk mångfald kan främjas vid små sjöar och smala vattendrag.

Redan undantagna små sjöar och smala vattendrag.

Ett flertal länsstyrelser har använt sig av möjligheten att enligt nuvarande strandskyddslagstiftning undantag vissa små sjöar och smala vattendrag. Dessa beslut utgör idag en grund för kommuners planer för markanvändning. Besluten utgör även grund för enskildas beslut om markanvändning och även köp av egendom. Det framgår inte ur utredningen om dessa tidigare beslut även ska omfattas av den föreslagna möjligheten för länsstyrelserna att återinföra strandskydd vid små sjöar och smala vattendrag. Om även tidigare beslut om undantag kan omprövas skapar detta en helt ny situation för vissa markägare och kommuner med helt förändrade förutsättningar för markanvändning. Detta riskerar skapa oförutsägbarhet och kraftiga värdeminskningar för vissa egendomar.

Förbundet anser att det bör förtydligas att tidigare beslut om att vissa små sjöar och smala vattendrag undantas strandskydd fortsättningsvis ska gälla och strandskydd ska inte kunna återinföras.

Markavvattningsdiken ska inte omfattas av strandskydd

Det råder idag oklarhet om markavvattningsdiken omfattas av strandskydd eller inte. Vissa länsstyrelser anser det medan andra gör det inte. Situationen har ytterligare komplicerats av regeringsbeslut i ärende KN2023/04184 gällande ett vilthägn i Trosa.

Förbundet ser en uppenbar risk för att förvaltande myndigheter anser att ett markavvattningsdike inte omfattas av begreppet "vattendrag". Skulle så vara fallet löser ett undantag för smala vattendrag inte situationen för markavvattningsdiken. Det är svårt att se argument och skäl för att ha kvar strandskydd för markavvattningsdiken men inte för smala vattendrag.

Förbundet föreslår att det i förslaget skrivs in att markavvattningsdiken inte ska omfattas av strandskydd.

Sveriges Jordägareförbund,

Anders Grahn
Generalsekreterare